

Lausunto luonnokseen vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategiaksi

Lausunnon antaja

Eläinten hyvinvointikeskus EHK, Luonnonvarakeskus Luke
Tiina Kauppinen ja Satu Raussi, etunimi.sukunimi@luke.fi
Latokartanonkaari 9
00790 Helsinki

Eläinten hyvinvointikeskus (EHK, www.elaintieto.fi) on kansallinen asiantuntijaverkosto, jonka tehtävänä on edistää eläinten hyvinvointia tutkitun tiedon avulla. EHK:n kiinnostuksen kohteena ovat kaikki ihmisen kanssa tekemisissä olevat eläimet.

Eläimen hyvinvointi on eläinyksilön kokemus sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta. Määritelmä koskee myös kaloja. Hyvinvointi on laaja käsite, johon sisältyvät muun muassa eläimen fyysinen ja psyykinen terveys, normaali kasvu, sekä asianmukainen kohtelu silloin, kun eläin joutuu kosketuksiin ihmisen kanssa.

Strategialuonnos nostaa monessa kohtaa ansiokkaasti esiin vapaa-ajankalastuksen eettisiä näkökohtia. Valitettava puute kuitenkin on, että kalojen hyvinvoinnin huomiointi on luonnoksessa sivuutettu täysin. Eettisesti kestävä kalastuksen edellytyksenä on jokaisen saaliskalayksilön kunnioittava kohtelu ja hyvinvoinnista huolehtiminen. Tämä ei tarkoita, että vapaa-ajankalastuksen pitäisi loppua tai että yksilöllisen hyvinvoinnin huomiointi pitäisi nähdä kalojen inhimillistämisenä. Avainasemassa on saaliskalan asianmukainen kohtelu tarpeettoman kivun ja kärsimyksen aiheuttamista välttämällä, ja sen tulisi näkyä myös strategiassa. Kalojen hyvinvointi käsitteenä on tarpeen mainita ja avata heti alussa. Strategia on oivallinen väylä ottaa näkyvästi kantaa myös sellaisten kalastuskäytäntöjen ja -menetelmien puolesta, joilla saaliskalojen hyvinvointi pyynnin yhteydessä voidaan parhaiten turvata.

Luonnoksen johdannossa todetaan, että ”väestön kaupungistuessa ja luontosuhteen heikentyessä suurten massojen suhde kalastukseen muuttuu.” Luontosuhdetta ja suhdetta kalastukseen muokkaa myös tutkitun tiedon lisääntyminen. Johdannossa todetaan lisäksi, että ”vapaa-ajankalastukseen sisältyy merkittäviä sosiaalisia ja kansanterveydellisiä arvoja”. Tässä yhteydessä on perusteltua ottaa esiin kasvava tutkimustieto kalojen kyvystä tuntea kipua.

Tutkimustiedon perusteella kalat pystyvät [tuntemaan](#) kipua ja myös [kokevat](#) kivun jollain tavalla. Tutkimukset antavat viitteitä siitä, että kala [kärsii](#) tuntemastaan kivusta samoin kuin muutkin selkärangaiset. Kaloilla tehdyissä eläinkokeissa on havaittu, että kalat [pyrkivät](#) ja myös [oppivat](#) välttämään kipua tuottavia asioita. Kipulääkitys [muuttaa](#) kalojen

käyttäytymistä kivuliaissa tilanteissa, ja [oikea lääke ja annostus](#) tuottavat myönteisiä muutoksia kalan fysiologiaan ja käyttäytymiseen. [Osa kalalajeista](#) kykenee monimutkaisiin kognitiivisiin suorituksiin. Kaloja voi esimerkiksi [kouluttaa](#) positiivisen vahvistamisen keinoin. Kivun lisäksi muitakin negatiivisia [tunteita](#), kuten nälkää ja pelkoa, saattaa esiintyä myös kaloilla. Siitä, ovatko kalat tietoisia näistä tunteistaan, on [erilaisia näkemyksiä](#).

Strategialuonnoksessa todetaan, että ”Kaloja kuitenkin inhimillistetään, ja valikoivaa kalastusta ja verkkokalastusta kritisoidaan. Eettisten kysymysten painoarvo nousee ja ympäristömyönteisyys kasvaa.” On hyvä, että eettiset kysymykset on luonnoksessa nostettu esiin tärkeinä tekijöinä vapaa-ajankalastuksen kannalta. Niiden tulisi kuitenkin näkyä kautta strategian voimakkaammin. Kalojen hyvinvoinnin huomiointi ei ole inhimillistämistä; se on tietoista, tarkoituksenmukaista toimintaa tarpeettoman kärsimyksen välttämiseksi, ja se kuuluu eettisesti kestävään kalastusharrastukseen.

Eettisyyden korostuminen mainitaan myös tulevana yhteiskunnallisena muutoksena strategialuonnoksessa. Tähän kannattaa strategiassa erityisesti tarttua, sillä se on yksi vapaa-ajankalastuksen tulevaisuuden kohtalonkysymyksistä. Eettisten kysymysten avoin pohdinta ja käsittely ovat tärkeitä tekijöitä vapaa-ajankalastuksen sukupolvet ylittävän jatkumon, yleisen hyväksyttävyyden ja myös imagon rakentamisessa.

Kalan hyvinvoinnin ja pyynnin eettisyyden kannalta strategiassa olisi hyvä pohtia passiivisten ja aktiivisten pyydysten eroja ja asemaa vapaa-ajankalastuksessa. Luonnoksessa vapaa-ajankalastuksen todetaan olevan yleisimmin onkimista, pilkkimistä ja heittokalastusta, mutta suurin osa saaliista tulee kuitenkin edelleen verkkopyynnistä. Passiivisissa pyydyksissä, kuten verkoissa, kalan iho rikkoutuu kalan sotkeutuessa verkkoon, ja kala joutuu usein olemaan verkossa pitkään ennen pyydyksen kokemista. Lämpimän veden aikaan kaloja kuolee hapenpuutteen vuoksi verkkoihin, ellei verkkoja koeta riittävän usein. Aktiivisten pyydysten osalta taas pyydä ja päästä -kalastuksen tiedetään heikentävän pyydettyjen ja vapautettavien kalojen hyvinvointia, mutta kalojen selviytymiseen voidaan [vaikuttaa](#) valitsemalla parhaat pyyntimenetelmät ja kiinnittämällä huomiota pyyntiajankohdan ja -paikan olosuhteisiin.

Strategialuonnoksen esittelemissä tavoitteissa, tahtotilassa ja esimerkeissä siitä, miten tavoitteet konkreettisesti toteutetaan, on tarpeen mainita kestävä kehityksen ja kalastuksen ihmisille tuottamien hyvinvointivaikutusten ohella myös kalojen hyvinvoinnin huomioiminen osana kokonaisuutta. Monipuolisten kalavesien ja kalastusmahdollisuuksien lisäksi tahtotilassa on syytä asettaa tavoitteeksi myös saaliskalojen hyvinvointi.

Konkreettisia toimenpiteitä strategian toimeenpanemiseksi ohjaa kalastuslain ja vesipolitiikan puitedirektiivin ohella myös eläinsuojelulaki ja sen tavoitteiden huomiointi. Eläinsuojelulaki [koskee kaikkia eläimiä](#), ja kalastuksen osalta noudatetaan lisäksi, mitä siitä

erikseen säädetään. Eläinsuojelulaki kalastusta ohjaavana lakina on tarpeen mainita myös kohdassa 'Olennaisimmat vapaa-ajan kalataloutta ohjaavat linjaukset' kalastuslain ja -asetuksen sekä kalastonhoitomaksun keräämistä koskevan asetuksen yhteydessä.

Riittävän tietopohjan turvaamiseksi tutkimus- ja selvitystyössä tarvitaan kalojen hyvinvointia koskevaa tutkimusta sekä eettisesti kestävien kalastusmenetelmien tutkimusta ja tutkimustuloksista viestimistä kansantajuisesti.

Helsingissä 22.2.2019

Eläinten hyvinvointikeskus EHK
Tiina Kauppinen ja Satu Raussi

Eläinten hyvinvointikeskus viestii kalojen hyvinvointiin liittyvästä tutkimustiedosta. Konkreettisen toiminnan esimerkkinä olemme muun muassa julkaisseet videot, joilla opastetaan pilkkikalaa välittömään lopettamiseen avannosta noston yhteydessä.

Videot YouTubessa

EHK esittää: Lupa tappaa https://youtu.be/M_VupZIJUbg

Lupa tappaa – kertaus <https://youtu.be/puOOQV0oFVs>

Blogitekstejä www.elaintieto.fi -sivulla

[Kalan kipu on ilmeettöntä, mutta ilmeistä](#) 23.11.2018

[Nopea lopetus säästää kalan tarpeettomalta kivulta](#) 26.3.2018

[Kalan kipu on todellista](#) 21.3.2018

[Kalat ansaitsevat saman kohtelun kuin muutkin eläinryhmät](#) 8.9.2017

[Ota kalan kipu huomioon](#) 26.5.2015

Lähteet

[Braithwaite, W. & Ebbeson, L. 2014. Pain and stress responses in farmed fish. *Rev Sci Tech* 33\(1\):245-53.](#)

[Brownscombe, J., Danylchuk, A., Chapman, J., Gutowsky, L. & Cooke, S. 2017. Best practices for catch-and-release recreational fisheries – angling tools and tactics. *Fisheries Research* 186\(3\): 693-705.](#)

[Chatigny, F., Creighton, C. & Stevens, E. 2018. Updated Review of Fish Analgesia. *Journal of the American Association for Laboratory Animal Science* 57\(1\): 5-12.](#)

[Cottee, S. Y. 2012. Are fish the victims of 'speciesism'? A discussion about fear, pain and animal consciousness. *Fish Physiology and Biochemistry* 38: 5-15.](#)

[Dunlop, R., Millsopp, S. & Laming, P. 2006. Avoidance learning in goldfish \(*Carassius auratus*\) and trout \(*Oncorhynchus mykiss*\) and implications for pain perception. *Applied Animal Behaviour Science* 97\(2-4\): 255-271.](#)

Eläinsuojelulaki <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247>

[Kittilsen, S. 2013. Functional aspects of emotions in fish. *Behavioural Processes* 100: 153-159.](#)

[Sneddon, L. 2003. The bold and the shy: individual differences in rainbow trout. *J Fish Biol* 62: 971-975.](#)

[Sneddon, L. 2003. The evidence for pain in fish: the use of morphine as an analgesic. *Applied Animal Behaviour Science* 83\(2\): 153-162.](#)

[Sneddon, L. 2009. Pain Perception in Fish: Indicators and Endpoints. *ILAR Journal* 50\(4\): 338-342.](#)

[Sneddon, L., Braithwaite, W. & Gentle, M. 2003. Do fishes have nociceptors? Evidence for the evolution of a vertebrate sensory system. *Proceedings of the Royal Society B* 270\(1520\).](#)